

جامعُ القصص

تأليف ابن ابوالحسن واعظ کاشانی (۱۰۷۷) هـ. ق

ترجمه و انتقاد: دکتر علی محمد پشت‌دار

ناشر: دانشگاه پیام نور

همکاران به ترتیب حروف الفبا:

زهرا حاج‌زین

فریده قندهاری

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

واعظ ادیب کاشانی، قرن ۱۱ ق.
جامع القصص / تألیف ابن ابوالحسن واعظ کاشانی؛ تصحیح انتقادی علی محمد پشت‌دار،
همکاران به ترتیب حروف الفبا زهرا حاجی‌وند، فریده قندهاری ایبانه؛

ویراستار: مرضیه پشت‌دار.

تهران: فرهنگ صبا، ۱۳۹۳.

۸۱۸ ص.

۹۷۸-۶۰۱-۷۰۴۹-۱۱-۲

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

ادداشت:

نوع:

موضوع:

شناخت افزوده:

شناخت افزوده:

شناخت افزوده:

رده بندی بره:

رده بندی بره:

شماره کتابشناسی ملی:

فیبا

کتابنامه بصورت زیرنویس.

پیامبران - سرگذشتنامه

پیامبران - داستان

پشت‌دار، علی محمد، ۱۳۳۹ - مصحح

حاجی‌وند، زهرا، ۱۳۵۴ - مصحح

قندهاری ایبانه، فریده، ۱۳۴۰ - مصحح

۱۳۹۳ ج ۲ و ۲ / BP

۲۹۷/۹۲

۳۵۹۴۹۳

■ ناشر: فرهنگ صبا

■ جامع القصص (۱۰۷۷) ه. ق

■ نویسنده: تألیف ابن ابوالحسن واعظ کاشانی

■ مصححان: علی محمد پشت‌دار، زهرا حاجی‌وند، فریده قندهاری ایبانه

■ ویراستار: مرضیه پشت‌دار

■ ناظر فنی: سیدمحسن کریم‌پور

■ چاپ و صحافی: پردیس دانش

■ چاپ اول: ۱۳۹۳ ■ شمارگان: ۴۰۰ ■ شابک: ۹۷۸-۶۰۱-۷۰۴۹-۱۱-۲

■ قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

فرهنگ صبا: دکتر شریعتی، باغ صبا، ساختمان ۵۶۱، طبقه سوم، واحد ۱

تلفن: ۸۸۲۲۲۶۰۴ ۰۹۳۷۶۴۱۲۶۰۰ تلفکس: ۲۲۵۰۱۸۴۹

Am.poshtdar@gmail.com

فهرست

۱۵	۱. مقدمه
۱۶	۱. نسخه شناسی (مشخصات صوری و ظاهری اثر)
۱۶	۲. نسخه های دیگر
۱۶	۳. احوال و تاریخ انتشار
۱۷	۴. نام و عنوان اثر
۱۷	۵. حکایت پیدایش متن نسخه
۱۸	۶. محتوای اثر و کتب متعلقه در این موضوع
۲۰	۷. موضوعات متن جامع القصص
۲۱	۸. نام اعلام اشخاصی که در متن مع القصص آمده است:
۲۷	۹. نام کتب و آثاری که در نسخه آمده:
۳۵	۱۰. اشعار و شاعران متن جامع القصص
۵۰	۱۱- ویژگی های اثر جامع القصص
۵۳	۱۲. ویژگی های زبانی و رسم الخطی اثر (مفردات)
۵۶	۱۳. برخی از ترکیب های خاص:
۵۷	۱۴. برخی علایم نگارشی:
۵۷	۱۵. برخی از اغلاط املاتی:
۵۷	۱۶. برخی واژه های خاص:
۵۸	۱۷. ساختار روایی جامع القصص
۵۹	۱۸. برخی از امثال و حکم:
۶۰	۱۹. نتیجه:
۶۷	متن نسخه
۶۹	قصه یوسف (ع)

۷۱	قصه پنهان شدن زلیخا از یوسف
۷۴	القصه ایمان آوردن زلیخا
۷۸	و آمدن برادران یوسف
۸۴	نامه فرستادن حاجب به یوسف
۹۴	مجلس دیگر در رفتن فرزندان یعقوب
۱۱۴	نامه نوشتن یعقوب به سوی یوسف - علیه السلام
۱۱۷	نامه بندگی را که به خط برادران بود
۱۱۹	ایا نمودن برادران و
۱۲۹	مجلس دیگر از احوالات غلام بشیر نام
۱۴۳	سنة شعیب - علیه السلام
۱۴۵	قصه یونس - علیه السلام
۱۵۰	قصه یونس رفتن یونس - علیه السلام - از میان قوم و
۱۵۲	قصه ایوب یغمی - علیه السلام
۱۶۰	قصه ذوالقرنین
۱۶۲	قصه ولادت ذوالقرنین
۱۷۵	حکایت، در ساختن سد یا جوج و احوالات آن قوم
۱۷۶	حکایت، در ساختن سد یا جوج و احوالات آن قوم
۱۸۲	دیدار ذوالقرنین از مدینه فاضله
۱۸۴	دیدار ذوالقرنین با تارکان دنیا
۱۸۷	باب دیگر در قصه فرعون بن عاد
۱۹۶	خواب دیدن فرعون
۱۹۸	ابتدای تولد موسی
۲۰۷	رسیدن موسی - علیه السلام - به شهر مداین
۲۱۱	دادن عصا را شعیب به موسی (ع)
۲۱۳	قصه کشتن ازدها موسی او را
۲۱۴	قصه عوج بن عنق
۲۱۷	بیرون آمدن موسی - علیه السلام - از شهر مداین
۲۲۳	رفتن موسی - علیه السلام - به رسالت به سوی فرعون

- ۲۲۶..... رخصت گرفتن موسی تا به پیش زن و فرزندان خود شود
- ۲۴۱..... دعا نمودن موسی بر قوم فرعون
- ۲۵۴..... قصه رفتن موسی - علیه السلام - به کوه طور
- ۲۶۶..... قصه گوساله ساختن سامری
- ۲۷۶..... قصه قارون
- ۲۸۶..... قصه صحبت داشتن موسی - علیه السلام - با خضر علیه السلام
- ۲۹۵..... دعا دادن خضر موسی پیغمبر را
- ۲۹۷..... قتل الیاس
- ۳۰۰..... شکایت کشته شدن غامیل
- ۳۰۳..... قصه گاو و طفل یتیم
- ۳۰۸..... قصه رستن موسی در نهر فلسطین
- ۳۱۶..... قصه بلعم عجب
- ۳۲۲..... قصه دیگر از احوال هارون موسی - علیه السلام
- ۳۲۴..... قصه دیگر در وفات یونس هارون موسی - علیه السلام
- ۳۲۷..... موسی (ع) نشسته بود که عرریل بر وی ازل شد
- ۳۳۴..... در قصه پر فایده یوشع بن نون
- ۳۳۷..... فضیلت شب قدر ماه مبارک رمضان
- ۳۳۸..... عدالت یوشع بن نون
- ۳۴۳..... اظهار دعوت نمودن اشمونل پیغمبر - علیه السلام -
- ۳۴۷..... داخل شدن طالوت به خانه اشمونل پیغمبر
- ۳۵۴..... قصه جنگ طالوت با جالوت ملعون
- ۳۵۸..... جنگ کردن داود با جالوت
- ۳۶۴..... قصه عجیه داود پیغمبر
- ۳۶۶..... التماس کسب نمودن داود پیغمبر
- ۳۶۸..... هر نبی از کسب خود معاش می گذرانیده است
- ۳۷۰..... زن خواستن داود مادر سلیمان را
- ۳۷۵..... قصه عجیه پیرزن که داوری پیش داود پیغمبر آورده بود
- ۳۷۸..... قصه عجیه گاوی که عابدی در زمان داود پیغمبر ذبح نموده بود و...

- ۳۸۱..... قصه عجب سلیمان پیغمبر.....
- ۳۹۴..... حکایت مهمانی نمودن سلیمان، خلقان روی زمین را.....
- ۳۹۷..... قصه پند دادن مورچه سلیمان پیغمبر را.....
- ۴۰۳..... حکایت بلبل و مورچه.....
- ۴۰۵..... غایب شدن هدهد نزد سلیمان و خبر آوردن بلقیس.....
- ۴۰۷..... حکایت کرکس با مار مناسب این مقام است.....
- ۴۰۹..... خبر آوردن هدهد سلیمان را از حال بلقیس.....
- ۴۱۸..... خبر آوردن هدهد از برای سلیمان.....
- ۴۲۰..... [از نگاهی لقمان].....
- ۴۲۱..... بیعت نمودن لقمان پسر خود را.....
- ۴۲۳..... حکایت است.....
- ۴۲۴..... حکایت دیگر شکرگزاری.....
- ۴۲۵..... حکایت دیگر از امیرالمؤمنین - علیه السلام.....
- ۴۲۷..... حکایت.....
- ۴۲۹..... حکایت دیگر در رضای از جریح عابد.....
- ۴۳۲..... در چاه انداختن لقمان حکیم.....
- ۴۳۸..... بیرون آوردن لقمان حکیم از چاه.....
- ۴۴۱..... زندگانی حضرت زکریا (ع).....
- ۴۵۲..... قصه خوف و ترس و گریه کردن یحیی علیه السلام.....
- ۴۵۸..... «شمه ای در ذکر قتل یحیی و زکریا یاد کرده می شود».....
- ۴۶۲..... حکایت مولود مریم بنت عمران.....
- ۴۶۶..... ابتدای قصه عیسی.....
- ۴۷۶..... رفتن عیسی با مادرش به شهر مصر.....
- ۴۷۸..... معلم فرستادن مریم، عیسی را (ع).....
- ۴۸۱..... قصه دعوت کردن عیسی - علیه السلام.....
- ۴۸۴..... قصه حواریان با عیسی - علیه السلام.....
- ۴۸۶..... معجزه دیگر.....
- ۴۸۷..... قصه مانده خواستن عیسی.....

- ۴۹۰..... قصه دیگر، فرستادن رسولان را عیسی - علیه السلام - به شهر انطاکیه
- ۵۰۲..... قصه دیگر از عجایب دنیا قصه عزیر است
- ۵۰۴..... ابتدای مولود بخت النصر
- ۵۰۷..... قصه عزیر - علیه السلام
- ۵۱۳..... تمت حکایت، خبر کن ما را
- ۵۱۵..... قصه جرجیس بیغمبر
- ۵۱۹..... قصه اصحاب الأخدود
- ۵۲۲..... قصه دیگر از چگونگی احوالات اصحاب الکهف
- ۵۲۵..... ابتدای حکایت اصحاب کهف
- ۵۴۰..... قصه مولود خاتمه انبیا محمد
- ۵۴۸..... اجتماع ممیّن هفت تن از یهودان شام که به مکه آیند و
- ۵۵۰..... آمدن دختر ادش شام که او را فاطمه شامیه می گفتند و خود را
- ۵۵۲..... قرار گرفتن نطفه در رحم آمنه خاتون
- ۵۵۵..... ابتدای تولد حضرت امام انبیا محمد مصطفی
- ۵۶۱..... مجمل از احوالات شیر دانه حلیمه به حضرت محمد مصطفی
- ۵۶۷..... و مجمل از احوالات شکافتن سینه یحیی
- ۵۷۲..... وفات نمودن آمنه خاتون و عبدالمطلب
- ۵۷۵..... احوالات خدیجه کبری و چگونگی او عقد کردن با حضرت رسالت
- ۵۷۹..... قصه دیگر در وحی آوردن جبرئیل سوره اقرأ
- ۵۸۵..... در بلیه که اهل مکه به حضرت رسول می رسانیدند
- ۵۸۸..... معجزه ای که از حضرت رسول به سبب ظهور رسیده بود
- ۵۹۲..... معجزه دیگر از سید کائنات و مفخر موجودات محمد مصطفی
- ۵۹۶..... معجزه دیگر از رسول عاقبت محمود محمد مصطفی (ص)
- ۵۹۸..... خیر نمودن جماعت کافران مکه بر حضرت رسول و اصحاب او
- ۶۰۲..... هجرت نمودن را به شهر حبشه یاران رسول الله مذکور می شود
- ۶۱۱..... قصه دیگر از جفای کفار و رفتن حضرت رسول در غار
- ۶۱۹..... رسیدن حضرت رسول - صلی الله علیه و آله - در خیمه ام معبد
- ۶۲۳..... مجلس دیگر در ذکر نامه فرستادن سید کائنات

- ۶۲۷..... خبر دادن فاطمه زهرا به علی ابن ابی طالب.....
- ۶۳۲..... رفتن شبیه با چهار هزار کافر زنار.....
- ۶۳۴..... خبر آمدن شهزادگان مغرب زمین به خواستگاری دختر ابو جهل ملعون.....
- ۶۴۱..... احوالات پسران ابویوب انصاری مذکور می شود.....
- ۶۴۳..... احوالات شوهر دادن فاطمه زهرا و زهره از آسمان نزول نمودن.....
- ۶۴۶..... مجلس دیگر در مراجعت نمودن ابو جهل پُر جهل با عمرو بن عبدود.....
- ۶۵۲..... [داستان معراج پیامبر (ص)].....
- ۶۷۲..... قصه منظومه غدیر خم از گفتار سلیمی - علیه الرحمه -.....
- ۶۷۵..... قصه حارث بن نعمان فهری مذکور خواهد شد.....
- ۶۸۱..... سیلت روز عید غدیر خم.....
- ۶۸۳..... طبعه نسر سیب زهر.....
- ۶۸۴..... صیغه در اخلاص.....
- ۶۸۵..... مجلس دیگر در وفات سید کاینات.....
- ۶۹۰..... قصه دیگر در مناقب حضرت المؤمنین.....
- ۶۹۲..... قصه منظومه ابولؤلؤ که قبل غزوات.....
- ۶۹۸..... قصه دیگر در جنگ نمودن حضرت امیر المؤمنین.....
- ۷۰۰..... فصل در ولادت و فضایل خاتون قیامت، فاطمه زهرا.....
- ۷۰۲..... منقبت دوم از خاتون قیامت، فاطمه زهرا.....
- ۷۰۴..... منقبت سیم در فضیلت سیده النساء، فاطمه زهرا.....
- ۷۱۲..... منقبت چهارم از بضعة رسالت.....
- ۷۱۴..... در منقبت بضعة انبیاء حضرت فاطمه زهرا.....
- ۷۱۷..... منقبت فاطمه زهرا و زفاف او.....
- ۷۲۹..... فصل در ذکر امام مسموم معصوم حسن ابن علی ابن ابی طالب.....
- ۷۳۱..... مناقب دیگر از امام حسن.....
- ۷۳۳..... معجزه دیگر در مناقب سبط الرسول.....
- ۷۳۴..... معجزه دیگر از آن مسموم مظلوم حسن ابن علی (ع).....
- ۷۳۵..... فصل در ذکر نور الخالقین ثالث الامامین حضرت ابی عبدالله الحسین.....
- ۷۳۶..... معجزه اول.....

معجزة دوم	۷۳۷
معجزة دیگر	۷۳۹
معجزة دیگر از آن امام شهید مظلوم حضرت ابی عبدالله الحسین	۷۴۱
معجزة دیگر از حضرت امام حسین مذکور خواهد شد	۷۴۳
مجلس دیگر در ذکر رسیدن حضرت امیرالمؤمنین به زمین کربلا	۷۴۵
شرح برخی اعلام و اشخاص	۷۴۹
پیوست ها	۷۶۳
فهرست آیات	۷۶۵
فهرست احادیث و عبارات عربی	۷۹۵
فهرست اشعار	۸۰۲
فهرست منابع	۸۱۲

۱. مقدمه

نسخه‌های خطی ذخیره فرهنگی و علمی مردم هر کشور و نشان غنای تمدن آنهاست. امروز اهمیت آثار کتبی از نشانه‌های قدرت فرهنگی و رشد علمی هر قوم به حساب می‌آید. برای این کشور ما در طول لااقل چهارده قرن گذشته به استناد میلیون‌ها اثر خطی به زبان فارسی و عربی که در کتابخانه‌های ایران و شبه قاره هند و اروپا و آمریکا پراکنده شده است، مملکتی صاحب تمدن و علم به شمار می‌رود. پرداختن به این نسخه‌ها از هر نظر مفید و راه‌گشای پیشرفت علمی و ایران‌پژوهان است. اکنون ثابت شده گاه یک سطر یا یک صفحه از متون خطی، این ایستگاه‌های در رسم خط یا شیوه نشانه‌گذاری یا محتوایی در موضوعی علمی را به جهت دل‌نشانده از آن گذشته هر نوشته در حکم سندی از دست آورده‌های نگارشی اندیشمندان در سده‌ها دور است که برای معاصران در حکم ناطقی صامت است که از پشت اعصار و زحمت و برای مردمان آن روزگار حکایت‌ها و داستان‌ها در دل دارد. مطالعه آثار خطی میراث زبان فارسی گاه ما را به طرز تلفظ واژگان رهنمون است، چه در قرون گذشته ابزار ضبط صدا فقط کتابت بوده است.

احیای نسخه‌های خطی و بیرون آوردن این آثار از انبساط کتابخانه‌ها و به زیور طبع آراستن آنها خود کمترین خدمتی است که ادب‌پژوهان و فارسی‌انان می‌توانند به ساحت نیاکان دانشمند و ادب دوست خود پیشکش کنند.

کتاب حاضر با موضوع قصص انبیا و ظرایف قرآنی گامی هرچند کوچک در این مسیر است تا اثری خطی با قدمت حدود چهارصد سال از خطر زوال نجات یابد و به جامعه فارسی زبان و ادب‌پژوه ایران اسلامی معرفی گردد.